

บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยอนุบาล
โรงเรียนนานาชาติมีสุข กรุงเทพมหานคร
A Study of Parents' Roles in Supporting Emotional and Social Competence of
Preschoolers in Meesook International School Bangkok

ณัฐพงษ์ หน้างเกษม* ศศิลักษณ์ ขยันกิจ
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Natthaphong Nangkaset*, Sasilik Khayankit
Early Childhood Education Division, Faculty of Education, Chulalongkorn university

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล ใน 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การสื่อสาร การอบรมสั่งสอน และการพัฒนาตนเอง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 จำนวน 108 คน โรงเรียนนานาชาติมีสุข (นามสมมุติ) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คุณภาพของเครื่องมือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) S.D. = 0.96 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.01$) S.D. = 0.90 รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอน ($\bar{X} = 3.89$) S.D. = 0.83 การสื่อสาร ($\bar{X} = 3.80$) S.D. = 0.91 และการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.34$) S.D. = 1.21 ตามลำดับ

คำสำคัญ: บทบาทผู้ปกครอง, ความสามารถทางอารมณ์และสังคม, เด็กวัยอนุบาล

Abstract

The purpose of this research was to study parents' roles in supporting emotional and social competence of preschoolers in Meesook International school (pseudonym) in 4 aspects: environmental arrangement, communication, guidance, and self-development. Samples were 108 parents of preschoolers studying in K 1-3 at Meesook International School Bangkok. Research tool was questionnaire. Cronbach's alpha is 0.91. Data were analyzed using

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
E-mail: Natthaphong.aaa@gmail.com

percentage, mean score, and standard deviation. Research findings were as followed: Parents' roles in supporting emotional and social competence of preschoolers in all aspects were at a high level ($\bar{X} = 3.76$) S.D. = 0.96 Environmental arrangement was the highest mean score ($\bar{X} = 4.01$) S.D. = 0.96, followed by guidance ($\bar{X} = 3.89$) S.D. = 0.83, communication ($\bar{X} = 3.80$) S.D. = 0.91, and self-development ($\bar{X} = 3.34$) S.D. = 1.21, respectively.

Keywords: Parent's Roles, Emotiuon and Social Competence, Preschoolers

บทนำ

ความสามารถทางอารมณ์และสังคมเป็นทักษะสำคัญที่ส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จทางการเรียนของเด็ก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ปฐมวัยทั้งที่บ้านและโรงเรียน สอดคล้องกับ Goodman, Joshi, Nasim, and Tyler (2015) ที่กล่าวว่า เด็กวัยอนุบาลที่มีความสามารถทางอารมณ์สังคม มีแนวโน้มที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวิถีในการใช้ชีวิตที่ดี และมีสุขภาวะที่ดีกว่าเด็กที่มีทักษะทางอารมณ์สังคมต่ำ สอดคล้องกับ Raver and Knitzer (2002) ที่กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในช่วงปฐมวัยเป็นองค์ประกอบสำคัญทางการเรียน

ความสามารถทางอารมณ์และสังคม หมายถึง ทักษะของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ ประกอบด้วย การกำกับตนเอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลอื่น การรู้สึกดีกับตัวเอง การยอมรับคุณค่าทางสังคม การมีทักษะการการวางแผนและการตัดสินใจ การส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยอนุบาล จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างเป็นแนวทางเดียวกันทั้งบ้านและโรงเรียน ซึ่งครูและผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก ดังนั้น การสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยอนุบาลจึงควรเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กวัยอนุบาลมากที่สุด ดังนั้น บทบาทหนึ่งที่สำคัญนอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดูให้มีสุขภาวะทางกายและสติปัญญาที่สมวัย คือ การพัฒนาเด็กในมิติด้านอารมณ์และสังคม โดยหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยนี้ Institute for Family Violence Studies (2010) และ Browne and Shapiro (2016) ระบุแนวทาง 4 ประการ ในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมที่บ้าน ประกอบด้วย 1) การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การที่ผู้ปกครองจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน การจัดกิจวัตรประจำวันที่สม่ำเสมอ คาดเดาได้ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาที่พร้อม และ การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย ครอบคลุมการส่งเสริมให้เด็กได้เล่นด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับเด็ก การมีสัมพันธ์ภาพที่ไว้วางใจ อบอุ่น มีความคงเส้นคงวาในการตอบสนอง และการแสดงออกกับเด็กในระดับสายตา 2) การสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้ปกครองใช้คำพูดหรือท่าทาง ในการพูดคุยกับเด็ก ประกอบด้วย การสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึก ครอบคลุม การส่งเสริมให้เด็กได้ใช้คำศัพท์เกี่ยวกับอารมณ์ การพูดคุยเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และการให้ข้อมูลเชิงบวก ครอบคลุมการตอบสนองต่อพฤติกรรมของเด็กที่มี

ผลต่อทางอารมณ์ของเด็ก และการหาแนวทางการปัญหาร่วมกัน 3) การอบรมสั่งสอน หมายถึง การที่ผู้ปกครองชี้แนะ หรือแนะนำให้เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย การเป็นแบบอย่าง ครอบคลุมการเป็นแบบอย่างในการจัดการอารมณ์ของตนเอง รวมทั้งการจัดการปัญหาอย่างมีสติ และการฝึกทักษะ ครอบคลุมการสอนเทคนิคการจัดการอารมณ์และการแสดงออกอย่างเหมาะสม การอ่านหนังสือ หรือดูภาพยนตร์ และชี้ให้เห็นถึงอารมณ์ที่แสดงออก 4) การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่พ่อแม่หาแนวทางและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การแสดงออกทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อเด็ก ประกอบด้วย การพัฒนาตนเองของพ่อแม่ ครอบคลุมการตอบสนองของพ่อแม่ในสถานการณ์ที่ท้าทาย รวมทั้งเทคนิคการจัดการอารมณ์กับเด็ก และการฝึกฝนปฏิบัติ ครอบคลุมการที่พ่อแม่พัฒนาความสามารถทางอารมณ์สังคม และการที่พ่อแม่จัดการอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม

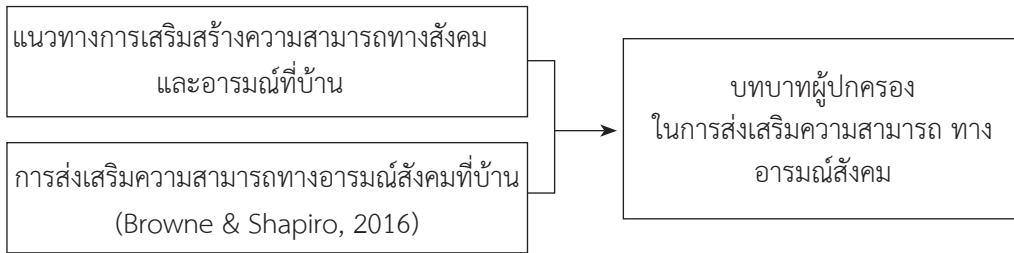
โรงเรียนนานาชาติมีสุข สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับรายวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในระดับ ชั้นอนุบาล ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2561 และในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการเรียนรู้ของบุตรหลาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก มีการให้ความรู้ผู้ปกครองในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยอนุบาล ที่ผ่านมา ผู้ปกครอง ของเด็กวัยอนุบาลมักให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเน้นให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะวิชาการเป็นสำคัญ ซึ่งการประสบความสำเร็จทางการเรียนในอนาคตจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคม

ความสามารถทางอารมณ์และสังคมเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญซึ่งเด็กวัยอนุบาลจำเป็นต้องได้รับ การส่งเสริมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้นเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กมีสุขภาวะ และมีทักษะทางอารมณ์และสังคมที่ดี โรงเรียนนานาชาติมีสุขเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีเศรษฐกิจฐานะ ปานกลางถึงสูง มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กอย่างเป็นแนวทางเดียวกันกับโรงเรียน ด้วยเล็งเห็นว่า ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็ก อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยอนุบาลอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมแก่เด็กวัยอนุบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนในการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กอย่างรอบด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมแก่เด็กวัยอนุบาล ในด้าน 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การสื่อสาร การอบรมสั่งสอน และการพัฒนาตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กไทย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 โรงเรียนนานาชาติมิสซูะ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 จำนวน 151 คน

1.2 ตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กไทย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 โรงเรียนนานาชาติมิสซูะ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 จำนวน 108 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ซี และมอร์แกน (1970) อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2555) จำนวน 108 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การกำหนดโควตา (Quota sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างแต่ละระดับชั้นเท่า ๆ กัน โดยให้กำหนดจำนวนผู้ปกครองระดับชั้นละ 36 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลากผู้ปกครองของเด็กแต่ละห้อง

2. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ข้อมูลในวันธรรมดาและวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ ประกอบด้วย จำนวนชั่วโมงที่ใช้เวลาร่วมกับเด็ก จำนวนชั่วโมงที่ให้เด็กได้เล่นอิสระในแต่ละวัน สถานที่ที่มักให้เด็กได้เล่น กิจกรรมที่มักทำร่วมกับเด็ก

ตอนที่ 2 บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย บทบาทผู้ปกครองใน 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การสื่อสาร การอบรมสั่งสอน และการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยกำหนดความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ/ปฏิบัติทุกครั้ง ที่มีโอกาส
- 4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง
- 2 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายฉบับเท่ากับ 0.92 โดยกำหนดเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้นั้นต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่าน Google form โดยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการส่งแบบสอบถามแก่ผู้ปกครอง จำนวน 108 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 98 ฉบับ โดย ทุกฉบับเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ อัตราการตอบกลับ คิดเป็นร้อยละ 90.74

4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของระดับการปฏิบัติ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุป แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

5. ผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.63 สถานภาพทางครอบครัวอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 89.79 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 80.61 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 48 มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวเฉลี่ย มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.63 มีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 53 กิจกรรมที่มักทำกับเด็ก คือ พาเด็กไปห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 26

การใช้เวลาร่วมกับเด็กในวันธรรมดาเฉลี่ย 3 - 4 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 29.59 โดยผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กเล่น คิดเป็นร้อยละ 91.83 จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ให้เด็กเล่น คือ 1 - 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ

66.32 โดยให้เล่นนอกบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.89 นอกจากนี้ ผู้ปกครองให้เด็ก เรียนเสริมหรือเรียนพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 80.61 โดยใช้เวลา 1 - 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 62 วิชาที่ให้เรียนมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 29.59

การใช้เวลากับเด็กในช่วงวันเสาร์อาทิตย์เฉลี่ย 7 - 8 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 38.77 ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กเล่น คิดเป็นร้อยละ 98.97 โดยให้เด็กเล่นนอกบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.89 ผู้ปกครองให้เด็กเรียนเสริมหรือเรียนพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 61.22 โดยใช้เวลา 1 - 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 54 วิชาที่ให้เรียนมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 29.59

ตอนที่ 2 บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก วัยอนุบาล

ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.90) รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.83) การสื่อสาร ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.91) และการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.21) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับของการปฏิบัติของผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมแก่เด็กวัยอนุบาล โรงเรียนนานาชาติมิสซู

บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดสภาพแวดล้อม	4.01	0.90	มาก
2. การสื่อสาร	3.80	0.91	มาก
3. การอบรมสั่งสอน	3.89	0.83	มาก
4. การพัฒนาตนเอง	3.34	1.21	ปานกลาง
รวม	3.76	0.96	มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 การจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.86) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.94) รายละเอียดเป็นดังนี้

2.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.94) โดยปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 5 รายการ ได้แก่ การจัดหาของเล่นที่มีวัสดุสัมผัสที่หลากหลายให้เด็กได้เล่น ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.98) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ปลายเปิดให้เด็กได้เล่น ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.01) การจัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.95) และการดูแลให้เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามตารางที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.97)

2.1.2 การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $S.D. = 0.86$) โดยปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการ ได้แก่ การให้เด็กเล่นในพื้นที่ที่สามารถมองเห็นได้ โดยที่ผู้ปกครองมิได้ไปก่อกำกับวิธีการเล่นของเด็ก ($\bar{X} = 4.3$, $S.D. = 0.77$) การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นตามความต้องการโดยไม่แทรก ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.84$) การตอบสนองต่อพฤติกรรมทางอารมณ์ลบของเด็กอย่างทันที ($\bar{X} = 3.96$, $S.D. = 0.84$) การก้มตัวลงหรือคุกเข่าให้อยู่ในระดับสายตาเด็ก ขณะสนทนากับเด็ก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = 0.88$) และการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = 0.99$)

2.2 การสื่อสาร พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D. = 0.91$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า การให้ข้อมูลเชิงบวกกับเด็ก มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$, $S.D. = 0.87$) รองลงมา คือ การสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึก ($\bar{X} = 3.65$, $S.D. = 0.99$) รายละเอียดเป็นดังนี้

2.2.1 ด้านการสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึก พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, $S.D. = 0.99$) โดยรายการที่อยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 รายการ ได้แก่ การให้เด็กเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน หรือถามเด็กเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ($\bar{X} = 4.18$, $S.D. = 0.92$) การเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจความคิดและอารมณ์ของตนเองในแต่ละวัน ($\bar{X} = 4.01$, $S.D. = 0.87$) การสนทนากับเด็กถึงอารมณ์และลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทาน ($\bar{X} = 3.98$, $S.D. = 0.93$) และการสนทนากับเด็กและพูดคุยเกี่ยวกับอารมณ์ของเด็ก ($\bar{X} = 3.75$, $S.D. = 0.92$) ส่วนรายการที่ปฏิบัติในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ การจัดเตรียมบัตรคำประกอบรูปภาพเกี่ยวกับการระบุอารมณ์ในแต่ละวันให้เด็กและเปิดโอกาสให้เด็กใช้บัตรคำระบุอารมณ์ ($\bar{X} = 2.34$, $S.D. = 1.3$)

2.2.2 การให้ข้อมูลเชิงบวกกับเด็ก พบว่าผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D. = 0.91$) โดยปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการ ได้แก่ การพูดคุยกับเด็กถึงผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจต่อปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.79$) การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาให้แก่เด็ก ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.81$) การพูดคุยกับเด็กถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.79$) เมื่อเด็กร้องไห้อาววหรือตะโกนเสียงดัง รอให้เด็กสงบก่อน แล้วจึงเข้าไปพูดคุยกับเด็ก ($\bar{X} = 3.87$, $S.D. = 0.89$) และการใช้คำถาม “อย่างไร” ในการให้เด็กสามารถระบุแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการนั้น ๆ ของเด็ก ($\bar{X} = 3.79$)

2.3 การอบรมสั่งสอน พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $S.D. = 0.83$) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นย่อย พบว่า การฝึกทักษะทางอารมณ์และสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.86$) รองลงมา คือ การเป็นแบบอย่าง ($\bar{X} = 3.68$, $S.D. = 0.88$) รายละเอียดเป็นดังนี้

2.3.1 การเป็นแบบอย่าง พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $S.D. = 0.81$) โดยรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 รายการ ได้แก่ การระบุอารมณ์ของตนเองที่กำลังเกิดขึ้นให้เด็กได้รับรู้ ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = 0.78$) การผ่อนคลายและควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในภาวะปกติ เมื่ออยู่กับเด็ก ($\bar{X} = 3.82$, $S.D. = 0.79$) การรู้เท่าทันตนเองในสภาวะเครียดที่เกิดขึ้น และเปลี่ยนอิริยาบถเพื่อให้ตนเองผ่อนคลาย ($\bar{X} = 3.78$, $S.D. = 0.84$) และการมีวิธีการจัดการอารมณ์ทางลบของตนเอง ($\bar{X} = 3.59$, $S.D. = 0.79$) ส่วนรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มี 1 รายการ คือ การระงับยับยั้งการแสดงออกทางอารมณ์ลบของตนเองได้ ($\bar{X} = 3.39$, $S.D. = 0.89$)

2.3.2 การฝึกทักษะทางอารมณ์และสังคม พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.86) โดยปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการ ได้แก่ การสอนเด็กให้รู้จักพูดคำว่า “ขอโทษ” ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.58) การสอนเด็กให้รู้จักพูดคำว่า “ขอบคุณ” ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.59) การชมภาพยนตร์ร่วมกับเด็ก และพูดคุยเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร หรือการแสดงออกทางอารมณ์ ของตัวละครนั้น ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.99) การสอนวิธีการจัดการอารมณ์ลบให้เด็ก เช่น การหายใจเข้าลึก ๆ การนับ 1-10 หรือ จัดเตรียมสิ่งที่เด็กชอบ ($\bar{X} = 3.7$, S.D. = 1.01) และการพาเด็กไปทำกิจกรรมอาสาเพื่อช่วยเหลือหรือแบ่งปันแก่ผู้อื่น ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.17)

2.4 การพัฒนาตนเองของพ่อแม่ พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.21) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า การหาความรู้มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 1.19) รองลงมา คือ การฝึกปฏิบัติตนให้มีความสามารถทางอารมณ์และสังคม ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.21) รายละเอียดเป็นดังนี้

2.4.1 การหาความรู้ พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 1.19) โดยรายการที่ปฏิบัติมากที่สุดมี 3 รายการ ได้แก่ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้ปกครองท่านอื่นในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 1.03) การพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.01) และการอ่านหนังสือหรือสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กหรือวิธีการจัดการอารมณ์ของเด็ก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.09) ส่วนรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 รายการ คือ การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการอารมณ์หรือการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ของเด็ก ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 1.14) และการเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 1.42)

2.4.2 การฝึกปฏิบัติตนให้มีความสามารถทางอารมณ์และสังคม พบว่า ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.23) โดยรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดมี 1 รายการ คือ การมีวิธีการจัดการอารมณ์ลบของตนเอง เช่น หายใจเข้าลึก ๆ นับ 1-10 ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.06) ส่วนรายการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มี 4 รายการ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามที่ ท่านศรัทธาหรือนับถือ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.19) การใช้เวลาว่างเพื่อเปิดรับสุนทรียประสบการณ์ เช่น ชมนิทรรศการศิลปะ ฟังดนตรี ดูละครเวที ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.24) การฝึกสมาธิและความจดจ่อ ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 1.4) และการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของชุมชน ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 1.28)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นในเรื่องของการให้พ่อแม่ส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคม จำนวน 5 คน ได้แก่ พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี (2 คน) ครูควรสอนมารยาททางสังคมให้กับเด็ก (1 คน) ครูควรมีแนวทางในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม (1 คน) และครูควรให้เด็กได้สำรวจความเครียดของตนเอง (1 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมของเด็กอนุบาล โรงเรียนนานาชาติมีสุข ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ผลวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 81.3 มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน มีระดับการศึกษาสูง โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และประกอบธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้ ผู้ปกครองมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั้งวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ ยังสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ของเล่น และพื้นที่ที่เหมาะสมให้เด็กได้เล่นในแต่ละวัน สอดคล้องกับ Institute for Family Violence Studies (2010) ซึ่งระบุแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมที่บ้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านที่จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย การจัดเตรียมพื้นที่ให้เด็กได้เล่น และจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่กำหนดไว้

2. ด้านการสื่อสาร

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองสื่อสารเชิงบวกในการสนทนาร่วมกับเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจความคิดและอารมณ์ของตนเอง นอกจากนี้ ยังให้เด็กได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เนื่องจากผู้ปกครองมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับลูก โดยในวันธรรมดามีเวลาเฉลี่ยร่วมกับเด็ก 3 - 4 ชั่วโมง และในวันเสาร์อาทิตย์ 7 - 8 ชั่วโมง ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีบุตร จำนวน 2 คน จึงให้เวลาแก่เด็กอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ Boules (2017) ซึ่งได้กล่าวว่า ผู้ปกครองจำเป็นต้องสนทนากับเด็กและจัดเตรียมประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับเด็ก รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของ เด็กเพื่อส่งเสริมความสามารถทางสังคม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากผล การวิจัย พบว่า การจัดเตรียมบัตรคำประกอบรูปภาพเกี่ยวกับการระบุอารมณ์ในแต่ละวันให้เด็กและเปิดโอกาสให้เด็กใช้บัตรคำระบุอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่คุ้นเคยกับสื่อ การสอนประเภทบัตรคำ ซึ่งส่วนใหญ่ครูเป็นผู้ใช้ในห้องเรียน สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองขาดความรู้และต้องการ คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้บัตรคำระบุอารมณ์เป็นสื่อในการส่งเสริมความสามารถทางด้านอารมณ์และสังคมแก่ เด็ก เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เน้นส่งเสริมเด็กในด้านวิชาการมากกว่าด้านอารมณ์และสังคม โดยร้อยละ 80.61 ให้เรียนเสริมพิเศษในวันธรรมดา และร้อยละ 61.22 ให้เรียนเสริมพิเศษในวันเสาร์อาทิตย์

3. ด้านการอบรมสั่งสอน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองฝึกทักษะด้านอารมณ์และสังคมแก่เด็กในชีวิตประจำวัน โดยเน้นเรื่องการสอนให้เด็กรู้จัก “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” มากที่สุด รวมทั้งการสอนจากภาพยนตร์และการให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการอารมณ์ของเด็ก สอดคล้องกับ Institute for Family Violence Studies (2010) ซึ่งระบุ แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมที่บ้าน กล่าวคือ พ่อแม่จำเป็นต้องสอนพฤติกรรมที่ แสดงออกอย่างสุภาพ เช่น การกล่าวคำขอโทษและขอบคุณ

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การระงับยับยั้งการแสดงออก ทางอารมณ์ลบของตนเองได้ รวมทั้งการจัดการอารมณ์ลบของตนเองที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติน้อยกว่า

เรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความเครียดจากที่ทำงาน หรือความคาดหวังในตัวเด็กที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางอารมณ์เชิงลบ ประกอบกับผู้ปกครองอาจมิได้ตระหนักว่า ตนเองเป็นต้นแบบของการแสดงออกทางอารมณ์ที่เด็กซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัว

4. ด้านการพัฒนาตนเอง

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในด้านนี้ระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในการหาความรู้ และการฝึกปฏิบัติตนให้มีความสามารถทางด้านอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านนี้เป็นด้านที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญน้อยที่สุด โดยเฉพาะการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการอารมณ์หรือการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ของเด็ก และการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบกับมิได้มีความกังวลใจในด้านนี้ ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านวิชาการมากกว่าด้านอารมณ์และสังคม จากข้อมูลทั่วไปที่เด็กได้เรียนเสริมทั้งวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองเปิดโอกาส ให้เด็กได้เล่น โดยเฉพาะการเล่นนอกบ้าน ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายจากความเครียดในการเรียนและเป็น การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับ Zosh, Hopkins, Jensen, Neale, Hirsh-Pasek, and Whitebread (2017) ซึ่งได้ระบุว่า การเรียนรู้ผ่านการเล่นช่วยส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคม โดยเฉพาะการกำกับตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ปกครองโรงเรียนนานาชาติมีสุขส่วนใหญ่ผู้ปกครองใช้เวลาอยู่กับลูกและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคม และผู้ปกครองส่วนใหญ่เน้นส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาเพียงด้านเดียว

2. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และแนวปฏิบัติแก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมของเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทพ่อแม่ในฐานะต้นแบบ ที่ส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์สังคมของเด็ก และการพัฒนาตนเองให้สามารถแนะนำและสนับสนุนเด็กให้มีความสามารถทางอารมณ์และสังคม

3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมเพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในวงกว้างขึ้น โดยเก็บข้อมูลกับโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ และในพื้นที่อื่น
2. ควรทำวิจัยและพัฒนาโปรแกรมให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล

References

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boules, M.(2017). Supporting young children’s social competene. retivede from <https://think.iafor.org/supporting-young-childrens-social-competence>.
- Browne, C. H., & Shapiro, C. J. (2016). Innovative approaches to supporting families of young children. Retrieved from <https://www.springer.com/la/book/9783319390574>
- Goodman, A., Joshi, H., Nasim, B., & Tyler, C. (2015). Social and emotional skills in childhood and their long-term effects on adult life. Retrieved from <http://www.eif.or.uk/wp-content/uploads/2015/03/EIF-Strand-1- Report-FINAL1.pdf>
- Guralnick, M. J. (1990). Social competence and early intervention. *Journal of Early Intervention*, 14(1), 3 - 14.
- Han, H. S., & Kemple, K. M. (2006). Components of social competence and strategies of support: Considering what to teach and how. *Early Childhood Education Journal*, 34(3), 241 - 246.
- Institute for Family Violence Studies. (2010). Emotional and social competence of children. Retrieved from https://familyvio.csw.fsu.edu/wp-content/uploads/2010/05/6 Protective-Factors-SIXFinal_reduced.pdf
- Raver, C. C., & Knitzer, J. (2002). Ready too enter: What research tells policymakers about strategies to promote social and emotional school readiness among three-and four-year-old children. Retrieved from <https://academiccommons.columbia.edu. doi:10.7916/D82V2QVX>
- Zosh, J. N., Hopkins, E. J., Jensen, H., Liu, C., Neale, D., Hirsh-Pasek, K., & Whitebread, D. (2017). Learning through play: A review of the evidence. Retrieved from https://www.legofoundation.com/media/1063/learning-through-play_web.pdf